

Maria Farantouri

Beyond The Borders

Cihan Türkoğlu

ECM

Maria Farantouri

Beyond The Borders

Cihan Türkoğlu

Maria Farantouri

voice

Cihan Türkoğlu

saz, kopuz, voice

Anja Lechner

violoncello

Meri Vardanyan

kanon

Christos Barbas

ney

Izzet Kızıl

percussion

1	Drama köprüsü Το γεφύρι της Δράμας	6:07	6	Ta panda rei Τα πάντα ρει	6:28
	Traditional, arranged by Cihan Türkoğlu Greek lyrics: Maria Thoidou			Music: Cihan Türkoğlu Lyrics: Heraclitus fragments, adapted by Agathi Dimitrouka	
2	Yo era ninya	3:51	7	Lahtara gia zoi Λαχτάρα για ζωή	4:16
	Traditional, arranged by Cihan Türkoğlu			Music: Cihan Türkoğlu Lyrics: Agathi Dimitrouka	
3	Dyo kosmoi mia angalia Δύο κόσμοι μια αγκαλιά	5:06	8	Anoīhtos kaimos Ανοιχτός καμπός	5:44
	Music: Cihan Türkoğlu Lyrics: Agathi Dimitrouka			Music: Cihan Türkoğlu Lyrics: Agathi Dimitrouka	
4	Triantafylia Απάνω στην τριανταφυλλιά	4:58	9	Kele kele	5:56
	Traditional, arranged by Cihan Türkoğlu			Music: Komitas, arranged by Cihan Türkoğlu	
5	Wa Habibi Αχ αγάπτε	5:36			
	Traditional, arranged by Cihan Türkoğlu Greek lyrics: Vasiliki Nevrokopli				

Drama Köprüsü

Drama köprüsü bre Hasan dardır geçilmez
Soğuktur suları Hasan bir tas içilmez
Anadan geçirilir Hasan yordan geçilmez

At martini de bre Hasan dağlar inlesin
Drama mahpusunda Hasan dostlar dinlesin

Mezar taşlarını Hasan koyun mu sandın
Adam öldürmeyi Hasan oyun mu sandın
Drama mahpusunu Hasan evin mi sandın

At martini de bre Hasan dağlar inlesin
Drama mahpusunda Hasan dostlar dinlesin

Το γεφύρι της Δράμας

Στο ποτάμι σύρε, Χασάν, στο γεφύρι βγες
ματωμένο σε προσμένει να διαβείς δε θες.
Στο ποτάμι σύρε, Χασάν, μια γουλιά να πιεις
παγωμένο σε κοιτάζει μα εσύ μνη το δεις.

Του θυμού τη φλόγα, Χασάν, σου τ' ορμήνεψαν
πως τη σβήνει το αίμα, Χασάν, σε ξεγέλασαν.
Τα φτερά σου χτύπα, Χασάν, άτυχο πουλί
πιο στενό κι απ' το γεφύρι είναι το κελί.

Yo era ninya

Yo era ninya de kaza alta
No savia de sufrir
Por kaer kon ti berbante
Me metites a servir

Δύο κόσμοι μια αγκαλιά

Όπου ομίγει το σκοτάδι με το φως
ξαναγίνεται ο έρωτας θεός
για να βρίσκουν οι καρδιές οι μόνες
αγκαλιές
στοργικές.

Όπου ομίγει η θάλασσα με τη στεριά
ένας πόθος πυρεύει δυο θεριά
για να σβήνει σαν το κύμα κάθε
σκοτεινό
μυστικό.

Είν' εκεί που δύο κόσμοι δυο λαοί
ξαναζούνται της ειρήνης την ευχή
για να γίνει κάθε δρόμος κι ένας
ουρανός
γαλανός.

Εκεί σμίχαμε κι εμείς σαν δυο ψυχές
τρομαγμένες απ' τις πυρκαγιές του χτες
στην αγάπη της ζωής να βρούμε
γιατρειά –
γιατρειά.

Απάνω στην τριανταφυλλιά

Απάνω στην, τριανταφυλλιά
Απάνω στην, μαύρα μου μάτια,
απάνω στην τριανταφυλλιά,
χτίζειν η πέρδικα φωλιά.
Χτίζειν η πέ-, μαύρα μου μάτια,
χτίζειν η πέρδικα φωλιά
συμπαινοβγαίνουν τα πουλιά.

Συμπαινοβγαί-, μαύρα μου μάτια,
συμπαινοβγαίνουν τα πουλιά
και σειέται η τριανταφυλλιά.
Και πέφτουν τα, μαύρα μου μάτια,
και πέφτουν τα τριαντάφυλλα
πάνω στης νύφης την ποδιά.

Κι εγώ ο φτωχός, μαύρα μου μάτια,
κι εγώ ο φτωχός τα μάζευα
και στην αγάπη μ' τα 'στελνα:
αγάπη μ' χαιρετίσματα
στ' αμπέλια, μες στα κλήματα,
αγάπη μ' χαιρετίσματα.

Αχ αγάπη

Αχ αγάπη, αχ αγάπη,
δυο φτερούγες ανοιχτές
ποιος δεν κλαίει σαν τις βλέπει
σταυρωμένες αγκαλιές.

Αχ αγάπη, ποιους θανάτους
αγοράζεις στο σταυρό
αμαρτίες των αιώνων
πλένεις μ' αίμα καθαρό.

Τα πάντα ρει

Τα πάντα ρει και εκ πάντων
εν και εξ ενός τα πάντα.

Λαχτάρα για ζωή

Θάλασσες πλατιές
άδειες αγκαλιές
κύματα βουνά
κι όλα σκοτεινά.

Τα παράθυρα ανοιχτά
να δούμε ξαφνικά
μια νέα ανατολή.
Τα παράθυρα ανοιχτά
ν' ανοίξει κι η καρδιά
σαν έφηβο φιλί.
Να χορεύουν τα παιδιά
σαν ήλιοι σε κλαδιά
σαν γλάροι στην ακτή
κι οι καπνοί της ζενιπάς
να γίνονται μεμιάς
λαχτάρα για ζωή.

Βλέμματα γυμνά
μπρος στο πουθενά
τρέμουν οι ψυχές
με κραυγές βουβές.

Ανοιχτός καπνός

Σύνορα περάσματα
κι όνειρα χαλάσματα.

Μέσα στην ερημιά του πλήθους
στου κόσμου τον πανικό²
τις ιστορίες και τους μύθους
που με πονάν τραγουδώ.
Λέω για σένα και για μένα
για εποχές μακρινές
που ήταν όλα μαγεμένα
σαν ήλιοι δίχως σκιές.

Όνειρα χαλάσματα,
σύνορα περάσματα.

Νίκες μικρές μεγάλες ήττες
έτσι η ζωή προχωρά
και βγαίνουν ψεύτες οι προφήτες
που φέρνουν τη συμφορά.
Βρες μου το φως της μαργαρίτας
τη φλόγα του γιασεμιού
να 'ρθει το τέλος κάθε νύχτας
και δω κι αλλού και παντού.

Και ξανά δυο δυο να χαρούμε τον έρωτα
μαγικά, θεϊκά, πρωτοφανέρωτα
μ' ανοιχτό καπμό, ουρανός και ορίζοντας
να σου πω σ' αγαπώ ξαναγυρίζοντας.

Μέσα στην ερημιά του πλήθους
στου κόσμου τον πανικό¹
τις ιστορίες και τους μύθους
που με πονάν τραγουδώ.
Βρες μου το φως της μαργαρίτας
τη φλόγα του γιασεμιού
να ῥθει το τέλος κάθε νύχτας
και δω κι αλλού και παντού.

ՔԵԼԵ, ՔԵԼԵ

ՔԵԼԵ', ՔԵԼԵ', ՔԵԼՔԻԴ մեռնեմ,
Քո գովական խելքիդ մեռնեմ:

Սիրավոր լորիկ,
Վիրավոր լորիկ,
Լորիկ,
Սեιավոր լորիկ,
Լորիկ ջան:

ՔԵԼԵ', ՔԵԼԵ', քողիդ մեռնեմ,
Քո լուսնկա շողիդ մեռնեմ:

ՔԵԼԵ', ՔԵԼԵ', բերնիդ մեռնեմ,
Քո սիրոնիկ ծենիդ մեռնեմ:

ՔԵԼԵ', ՔԵԼԵ', ծենիդ մեռնեմ,
Քո հովր-կրակ սերիդ մեռնեմ,

ՔԵԼԵ', ՔԵԼԵ', աչիդ մեռնեմ,
Քո անուշիկ պաչիդ մեռնեմ:

About the Songs

Drama köprüsü (The bridge of Drama)

Anonymous folk song about a legendary figure who lived at the end of the 19th century and the beginning of the 20th on the outskirts of Drama (Macedonia, Northern Greece), under Ottoman rule. According to common lore, Hassan was a soldier who was about to get married, when, during a feudal fight, he killed his superior. After escaping from a dungeon, he became an outlaw, robbing from the rich and giving to the poor. Leading a reckless life in the wild, he let his betrothed marry someone else, but would roam the village just for a glimpse of her. "Hassan, narrow is the bridge / frozen is the river / cross it not hither and thither," are the opening lines of the song rendered into Greek verse by Maria Thoidou in 2004.

Yo era ninya (I was a girl)

Traditional Sephardic song of the Spanish Jews of Smyrna who, following their expulsion from Spain in 1492, fled to the Ottoman Empire. The song recounts the story of a noble maiden who sings of her woes for having fallen for a "scoundrel" who deceived her and ruined her life.

Dyo kosmoi mia angalia (Embraced worlds)

A contemporary song by Cihan Türkoğlu and Agathi Dimitrouka, written for Maria Farantouri. Amid conflict and disarray, Eros is the god to merge the opposites, tame the beasts, cast fear away and pave the way for peace and love of life.

Triantafylia (Upon the rosebush).

Traditional wedding song originating from Chalcidice (Macedonia, Northern Greece) sung all over the country.

Wa Habibi (My beloved)

Christian hymn originating from Lebanon and Syria sung on Good Friday.

Ta panda rei (Everything flows)

Piece setting to music Heraclitus' famous utterance: "Everything flows. Out of one thing there comes unity, and out of unity one thing."

Lahtara gia zoi (Yearning for life)

Yearning for life, for those who've lost their homes, for the refugees, the uprooted, those who cross agitated seas; for all those with nothing to hold on but are still hoping to open a window and see children dancing like rays of sunshine on the tree branches or like seagulls fluttering over the coast.

Anoichtos kaimos (Secret yearning)

A secret yearning, a deep desire, beyond borders and shattered dreams.

Kele kele (Strolling)

Traditional Armenian song preserved by Komitas Vardapet in the late 19th and early 20th centuries. "I am dying for your footsteps, my precious", sings the lovelorn Armenian girl.

Agathi Dimitrouka

Recorded June 2017
Sierra Studios, Athens
Engineer: Giorgos Karyotis
Cover photo: Thomas Philios
Liner photos: Yannis Falkonis (3),
Vasilis Kouroupis (6), Nikos Kouroupis (11),
Harris Biliots (16)
Design: Sascha Kleis
Produced by Manfred Eicher

An ECM Production

www.cihanturkoglu.com

© 2018 ECM Records GmbH
Postfach 600 331, 81203 München
www.ecmrecords.com

ECM 2585
675 2604